

SAĞLIK MEVZUATI

Çevre Kanunu

(1983 yılında kabul edilen 2872 sayılı kanun):

- Bu kanunun amacı çevrenin korunup iyileştirilmesi ve kirlenmenin önlenmesi için alınacak önlemler ve yapılacak düzenlemelerin teknik ve hukuki esaslarını düzenlemektir. Kanunda çevre koruma ilkeleri sıralanmakta, gerçek ve tüzel kişiliklerle birlikte her vatandaşın bu konuda sorumlu olduğu vurgulanarak “kirleten temizler” ilkesi getirilmektedir.
- Bakanlar Kurulu, ülke ve dünya ölçeğinde ekolojik önemi olan çevre kirlenmeleri ve bozulmalarına duyarlı alanları, “Özel Çevre Koruma Bölgesi” olarak tespit ve ilan edebilir.
- Çevre kirliliğine yol açabilecek kurum ve kuruluşlar, bir “Çevresel Etki Değerlendirme Raporu” hazırlarlar. Kanunda ayrıca denetim, faaliyetlerin durdurulması ve “Çevre Kirliliği Önleme Fonu” ile ilgili hükümler vardır.

Nüfus Planlaması Hakkında Kanun (1983 yılında kabul edilen 2827 sayılı kanun)

- Bu kanunun amacı; nüfus planlaması esaslarını, gebeliğin sona erdirilmesi ve sterilizasyon işlemlerini, acil müdahale halleri ile gebeliği önleyici ilaç ve araçların temin, imal ve saptanmasına ilişkin hususları düzenlemektir.
  - Bu kanunun en önemli özelliği, gebeliğin onuncu haftası doluncaya kadar kürtaja izin vermesidir. On haftadan fazla olan gebeliklerde, ancak anne hayatı tehdit altındaysa veya doğacak çocuk ile onu izleyecek kuşaklar için ağır sakatlığa yol açacak bir durum varsa ilgili uzmanın vereceği rapora dayanılarak kürtaja izin verilebilir. Acil hallerde nasıl davranılacağı, müdahaleyi yapan hekimin bildirimini nasıl ve nereye yapacağı, izin belgelerinin şekli ve doldurulma esasları, hizmetlerin sunulacağı yerler, bu yerlerin özellikleri, denetim ve gözetimi ile ilgili hususlar bir tüzükle belirlenir (**Rahim Tahliyesi ve Sterilizasyon Hizmetlerinin Yürütülmesi ve Denetlenmesine İlişkin Tüzük**).

Umumi Hıfzıssıhha Kanunu

(1930 yılında kabul edilen 1593 sayılı yasa)

- Ülkemizin temel koruyucu hekimlik kanunudur. O dönemde koruyucu hekimlik ile ilgili akla gelebilecek hemen hemen her konu ile ilgili hükümler vardır (bulaşıcı hastalıklar, besin hijyeni, işyeri koşulları, sular, mezarlıklar, karantina uygulaması, gayri sıhhi müesseseler gibi...). Bu kanunun ikinci maddesine göre sağlıkla ilgili devlet hizmetlerini yürütme ve kanunlar ile diğer kamu kuruluşlarına bırakılan hizmetleri denetlemenin Sağlık Bakanlığının görevi olduğu vurgulanmıştır. Ayrıca Sağlık Bakanlığının görevleri sıralanmıştır.

UHK

- Bu kanun ile ülkenin sağlık şartlarını düzeltme ve milletin sağlığına zarar veren bütün hastalıklar veya zararlı etkenlerle mücadele etmek ve gelecek neslin sağlıklı olarak yetişmesini sağlama ve halkın tıbben ve sosyal yönden iyilik halinde olması için çaba sarfetme işleri devletin genel hizmetlerinden sayılmıştır.
- Bu kanunda bulaşıcı hastalıklar, sıtma, verem, trahom ve zührevi hastalıklarla savaş ile çevre sağlığı hizmetleri için kişilerin yükümlülükleri ve sağlık teşkilatının yetkileri belirtilmiştir. Bu kanundan sonra verem savaşı için 1949 yılında 5368 sayılı “Verem Savaşı Hakkında Kanun” ve 1960 yılında 7402 sayılı “Sıtmanın İmhası Hakkında Kanun” çıkarılmıştır.

Belediye Kanunu

(1930 yılında kabul edilen 1580 sayılı yasa):

Burada çevre sağlığı hizmetlerinin yürütülmesinde belediyelerin görevleri belirtilmektedir. Ayrıca fakir hastaların parasız bakımı ve parasız ilaç sağlanması da belediyelerin görevlerinden sayılmıştır.

Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Kanun

(1961 yılında kabul edilen 224 sayılı yasa):

Bu kanunun getirdiği yenilikler şunlardır:

- Herkes her çeşit sağlık hizmetinden ücretsiz veya kendisine yapılan hizmetin bir kısmına iştirak suretiyle eşit şekilde yararlanacaktır.
- İlk basamak tedavi hekimliği örgütlenecektir.
- Kamu sektöründe çalışan hekimler serbest meslek icra edemeyecekler, mukavele (sözleşme) ile istihdam edileceklerdir. Sözleşme ile istihdam hükmü 1966 yılında çıkarılan Personel Kanunu ile kaldırılmıştır. 1981 yılında kabul edilen 2368 sayılı kanun tüm kamu sektöründe çalışan hekimlere muayenehane açma hakkı vermiştir.
- Hekim kamu sektöründe görev alma zorunda olmayacaktır.

224 Sayılı Yasa (Devam)

- Kamu sektöründe tüm sağlık hizmetleri – Silahlı Kuvvetler hariç – tek elde ve Sağlık Bakanlığı'nda (SSYB) toplanacaktır. Bu madde uygulanamamıştır.
- Kanunun verdiği haklardan yararlanmak isteyen hastalar acil durum hariç – önce sağlık ocağına başvuracak, sağlık ocağı hekimi gerekli görürse hastayı hastaneye gönderecektir.
- Hastane uzmanları sağlık ocağı personelinin sürekli eğitimini sağlayacaktır.
- Toplum katılımı sağlanacaktır.
- Sağlık ocağı düzeyinde koruyucu hekimlik ile ilk basamak tedavi hekimliği integre edilmiş ve bir ekip hizmeti olarak örgütlenmiştir.
- Hastalara ilaç ve tedavi araçları, bütçenin elverdiği oranda parasız verilecektir.

İlaç Sanayii ve Eczacılar ile ilgili yasalar

- İlaçların yapısına girecek kimyasal madde ve drogların niteliğini saptayan kodeks 1926 yılında kabul edilen 767 sayılı “**Türk Kodeksi Kanunu**” uyarınca hazırlanmıştır. Piyasada satılan bütün müstahzarların; imal ve kontrolü 1928 yılında kabul edilen 1262 sayılı “**İspençiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Kanunu**” hükümleri çerçevesinde yürütülür. Eczanelerin işletilmesi hakkında da 1953 yılında kabul edilen 6197 sayılı “**Eczaneler ve Eczacılık Hakkında Kanun**” vardır.
- (İspençiyari: eczacılık ile ilgili. Kodeks: İçinde eczanelerde bulundurulması gerekli kimyasal maddelerin, drog ve preparatların ad, özellik, hazırlama ve muayene yöntemleri bulunan resmi nitelikteki kitap.)

Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu

- Türkiye’de sağlık hizmetleriyle ilgili temel işleyişi düzenlemek amacıyla 15.05.1987 tarih ve 19461 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu çıkarılmıştır. Bu Kanun, Milli Savunma Bakanlığı hariç, bütün kamu kurum ve kuruluşları ile özel hukuk tüzel kişilerini ve gerçek kişileri kapsamaktadır. Kanuna göre, kamu ve çevre sağlığıyla ilgili temel esaslar şu şekilde belirtilmiştir:
- • Koruyucu sağlık hizmetlerine öncelik verilmek suretiyle kamu ve özel bütün sağlık kurum ve kuruluşlarının kurulması ve işletilmesinde kaynak israfı ve atıl kapasiteye yol açılmaksızın gerektiğinde hizmet satın alınarak kaliteli hizmet arzı ve verimliliği esas alınır.
- • Vatandaşların hastalıklardan korunma, sağlıklı çevre, beslenme, ana çocuk sağlığı ve aile planlaması ve benzeri konularda eğitilmeleri ve takipleri bütün kamu kuruluşlarının sorumluluğu, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, özel ve gönüllü kuruluşların işbirliği içerisinde gerçekleştirilir.

- Sağlık Bakanlığı, koruyucu, teşhis, tedavi ve rehabilite edici hizmetlerde kullanılan ilaç, aşı, serum ve benzeri biyolojik maddelerin üretiminin ve kalitesinin teşvik ve temini esas olup, her türlü müstahzar, terkip, madde, malzeme, farmakope mamulleri, kozmetikler ve bunların üretiminde kullanılan ham ve yardımcı maddelerin ithal, ihraç, üretim, dağıtım ve tüketiminin, amaç dışı kullanımında bağımlılık yapan veya yapma ihtimali bulunan madde, ilaç, aşı, serum ve benzeri biyolojik maddeler ile diğer bileşimlerin kontrolüne, izlenmesine ve bunların ücret karşılığı kalite kontrollerini yaptırmaya, özel mevzuata göre ruhsatlandırma, izin ve fiyat verme işlerini yürütmeye yetkilidir.
- • Engelli çocuk doğumlarının önlenmesi için, gebelik öncesi ve gebelik döneminde tıbbi ve eğitsel çalışmalar yapılır. Yeni doğan bebeklerin metabolizma hastalıkları için gerekli uygulamalar yapılarak, risk taşıyanların belirlenmesine ilişkin önlemler alınır.

Kan ve Kan Ürünleri Kanunu

